

“... ”

Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 06/04/2021 tarih, 2020/34 esas ve 2021/186 karar (EK-1) sayılı dosyasından verilen birleştirme kararı doğrultusunda, “çelişkili kararların önüne geçme yönünde hukuki zorunluluk oluşturduğu” gerekçesi ile esasın kapatılarak, dosyanın mahkememizin 2019/890 esas (EK-2) sayılı dosyasına gönderildiği, her iki dava dosyasının incelenmesinde, dava konularının birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmesi gerektiği, zira mahkememizin 2019/890 esas sayılı dosyasından tapu iptali ve tescil ile mahrum kalınan kira bedelinin, tescilin mümkün olmaması halinde taşınmaz bedellerinin tahsilinin talep edildiği, mahkememizce taşınmazlar başında keşif icra edilerek bilirkişi raporu aldırıldığı, Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2020/34 esas sayılı dosyasından ise adi ortaklığın tasfiyesi ve feshi ile davacıya düşen ortaklık payının ödenmesinin talep edildiği, mahkemece dava konusu taşınmazlar başında keşif icra edilerek rapor aldırıldığı, her iki dava dosyasından ayrı ayrı keşif yapıldığı, bağımsız olarak bilirkişi raporları aldırıldığı ve dosyaların tahkikat aşamasında olduğu, nitekim mahkememiz dosyası ile Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi dosyası arasında hukuki ve fiili irtibat bulunmadığı, tesis edilecek hükümlerin birbirini etkileyecek nitelikte olmadığı, bu sebeple HMK 166. maddesindeki koşulları karşılamadığından birleştirme ile gelen Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2020/34 esas sayılı dosya tefrik edilerek mahkememizin 2021/336 esas (EK-3) sırasına tevzii edilip, anılan gerekçe ile Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne iade edildiği, dosyanın Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2021/82 esas (EK-4) sırasına kaydedildiği, bu kez “tefrik edilen dosyaya tefrik kararı veren mahkeme tarafından bakılacağı, birleştirme kararı hususunda istinaf kararı bulunmadığı” gerekçesi ile dosyanın mahkememize iade edilerek, mahkememizin 2021/356 Esas sırasına kaydının yapıldığı görüldü.

12/11/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 166. maddesi 1. fıkrası son cümlesi “(1) Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir. Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkemece verilir ve bu karar, diğer mahkemeyi bağlar.” hükmünü havidir.

Hukuk yargılamasının amacı, kamu düzeninden olan usul ekonomisi ilkesi gözetilerek taraflar arasındaki uyuşmazlığın en kısa sürede, en az masrafla halledilerek maddi hakikate ulaşmak ve hukuki himaye talep eden kişinin hakkının varlığı halinde subjektif hakkını himaye etmektir. Dolayısıyla hak hukuken korunan bir menfaat olarak yargılamaya taşınıp, şekli ve maddi anlamda kesinleşmesi ile artık her türlü müdahaleden masun bir hukuki kimlik kazandığından, hükmün taraflara bahşettiği hakların hiç kimse tarafından inkar, ihmal ve ınkıtaya uğramaması asıldır. Mahkemeler marifeti ile yürütülen yargılama sonunda kesinleşen hüküm tarafların hukuki istikrarını ve barışını mutlak manada sağlamalıdır. Yargıtay da ülke genelinde hukukun yeknesak uygulanması ve yargıda birlik için temyiz mahkemesi sıfatı ile hukukun gelişimine katkı sağlayarak hukuki barış ve istikrarı sağlamaktadır. Bu bağlamda aralarında hukuki ve fiili bağlantı bulunan davaların da aynı mahkemede görülmesi ve çelişkili kararlara sebebiyet verilmemesi için kanun koyucu tarafından davaların birleştirilmesi öngörülmüştür. Ancak birleştirme kararı zorunlu hukuki ve fiili bağlantının bulunduğu ve çelişkili kararların önüne geçmek için verilmiş istisnai bir düzenlemedir. Tarafların talebi ile bağlı olmaksızın hakim söz konusu kararı re'sen takdir etmelidir. Zira hukuk yargılamasının asıl amacı tarafların malumu, mahkemenin yabancı olduğu uyuşmazlığı genel hükümlere

göre değerlendirip dosyaya giren maddi bilgiler ve deliller ışığında çözüme kavuşturmak olup, yargılamanın amacı olan gerçeğe ulaşmakla hukuk düzeninin korunması, hukuksal barışın sağlanması, maddi hukuktan kaynaklanan hakların yerine getirilmesi ve tespit edilmesi ile hukuki güvenlik zaten temin edilmiş olacaktır. Bir diğer ifade ile diğer amaçların gerçekleşmesi medeni yargılamada hakikatin bulunması amacına bağlıdır. Aksi halde yargılama; hakkı teslim sureti ile içtimai düzen ve barışın zemini olmaktan ziyade hayat olayını (ilişkiler yumağı) hasır altı etme kolaycılığı anlamında, içtimai meselelerin ne pahasına olursa olsun defî hacetinin kanalizasyon şebekesi olarak salt bir tasfiye mekanizmasına dönüşmesine sebebiyet verir. Dolayısıyla aynı sebepten doğup biri hakkında verilecek kararın diğerini de etkileyecek mahiyette olması ile uygulamada birlik ve maddi gerçeğin tespiti bakımından, uyuşmazlıklarda yeknesak çözüm ve hukuki barış ve istikrarın sağlanması ilkesi uyarınca, usul ekonomisi de gözetilerek, her iki dava dosyasının birleştirme şartları dahilinde birleştirilmesi usul hukukunun amacına hizmet edecektir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 166. maddesi 1. fıkrası son cümlesi, evvela Anayasa'nın 2. maddesinde vücut bulan hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Nitekim hukuk devleti üst kavram olarak bünyesinde birçok hususu da barındıran bir niteliği haizdir. Bu bağlamda, hukuk devleti ilkesi hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini de tazammun eder. Bireyin devlete güven duyması ancak hukuki güvenliğin sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde mümkün olacaktır. Hukuk devletinde devlet faaliyetleri önceden hukuk kuralları ile tanzim edilmiştir. Hukuk devletinde hukuk kuralları yeknesak ve hukuki güven ve barış ile istikrar sağlanarak tesis edilecektir. Yasal düzenlemelerde hukuka ve devlete olan güveni zedeleyici hususlardan kaçınılmalıdır. Dolayısıyla hukuk devletinin unsurlarından olan hukuki güvenlik ilkesi gereği devlet faaliyetlerinin önceden tahmin edilebilir, öngörülebilir olması gerekmekte olup, takdir yetkisini zorlayan ve keyfiliğe yol açan kurallara yer verilmemeli, belirlilik ilkesi gereği ise maddi hukuk ve usul kurallarının önceden öngörülebilir bir açıklıkta ve kişilerin haklı beklentilerini bariz şekilde bertaraf etmeyecek düzenlemeler yapılmasını gerektirir.

Anayasa 36. maddesi: “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.” hükmünü havidir.

Anayasa 37. maddesi ise: “Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.” amir hükmüne münderiçtir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda hâkimin yasaklılığı (HMK m. 34) ve reddi (HMK m. 36) sebebi ile çekinmeleri dışında birleştirme şartları bulunmamasına rağmen, mahkemelerce birleştirme kararı verilmesi marifeti ile hakimlere yasaklılık ve red dışında dosyadan el çekme hakkına tevessül ettiren üçüncü bir işten el çektirme imkanı bahşedilmektedir. Nitekim birleştirme kararlarının itiraz ve kanun yolundan vareste kılınarak birleştirme kararının, birleştirilen dosyanın gönderildiği mahkemeyi bağlayacak olması da hakimlere keyfiyet imkanı sunmakla, yargılamanın doğal akışını ve mecrasını değiştirerek başka mahkemelerde görülmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla birleştirilen dava dosyası ile kanunda belirtildiği şekilde hukuki ve fiili irtibat bulunmayan birleştirme kararlarının Anayasa'da teminat altına alınan doğal hakim ilkesini (AY m. 37) alenen zedeleyeceği gibi tarafların ve vekillerin anlaşarak kanunen

tabi olduğu mahkemeyi değiştirmesine sebebiyet verecektir. Öteki ifade ile birleştirme kararlarının itiraz ve kanun yoluna tabi olmaması kötü niyetli taraflar için mahkemeye sunacakları birleştirme talebi ile aralarında zorunlu hukuki ve fiili bağlantı bulunmayan davaların kanunen tabi olduğu mahkeme dışında taraflara uygun görecekları bir mahkemede yargılamanın yürütülmesi imkan ve ihtimalini sunacaktır.

Somut olayda, mahkememizin 2019/890 esas sayılı dava dosyasından, vekaletin kötüye kullanılmasından dolayı tapu iptali ve tescil ile mahrum kalınan kira bedelinin, tescilin mümkün olmaması halinde taşınmaz bedellerinin tahsilinin talep edildiği, davacının ..., davalıların ..., ... ve ... olduğu, birleştirme kararı verilen Büyükçekmece 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2020/34 esas sayılı dosyasında ise adi ortaklığın tasfiyesi ve feshi ile davacıya düşen ortaklık payının ödenmesinin talep edildiği, davacının ... ve davalının ... olduğu, dolayısıyla davanın doğum sebebi ile netice-i talep farklı olup, yargılaması, tahkikatı ve delillerin bağımsız değerlendirilmesi gereken bir davanın birleştirme kararı ile işten el çekilmesi, yargılamaya hizmet edip çelişkili karar vermekten ziyade, bilakis yargılamayı uzatacağı ve ortak tahkikata mecbur bırakılması, maddi gerçeğe ulaşılmasını engelleyecektir. Örnek kabilinde murisleri ortak olan birden fazla mirasçının, mirasın hükmen red davasında netice-i talep ve dava sebebi yani borcun terekeye batık olması özdeş olsa dahi, taraflarının farklı olmasından dolayı verilecek birleştirme kararının aynı tahkikata tabi tutulması yargılamaya hizmet vermeyeceği gibi birleştirilen mahkemenin de yükünü arttırıp, farkı tahkikatlara ve delillerin bağımsız değerlendirilmesine tabi davaların, birleştirme kararı marifeti ile yargılamayı müşkilata uğratıp, ortak tahkikata maruz bırakılması çelişkili kararlar bağlamında da yargılamaya hiçbir katkı sunmayacaktır. Zira her bir mirasçının terekeye karışma işlem, eylem ve davranışlarının farklı değerlendirilip yürütülmesi esastır. (EK-5 Mahkememiz ile birleştirilen Büyükçekmece 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2020/226 esas ve 2020/450 karar sayılı dosyası). Keza Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 166. maddesi aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalardan aralarında bağlantı bulunanların birleştirilmesinden bahsetmesine karşın, birleştirme kararının itiraz ve kanun yolundan azade kılınması mahkemelere keyfiyet içinde aynı sıfat ve düzeyde bulunmayan mahkemelere de birleştirme kararı verme imkanı bahsetmiştir. Örnek kabilinde mahkememizin 2018/770 esas ve 2021/178 karar (EK-6) sayılı alım hakkına dayalı tapu iptali ve tescil davasına Bakırköy 6. Tüketici Mahkemesi'nin 2019/951 esas sayılı dosyasında ipotek ve hacizlerin terkinine ilişkin talebi aynı sıfat ve derecede olmamasına rağmen, dosya mahkememiz ile birleştirilmiştir. Kaldı ki böyle bir birleşme özel bir mahkeme sıfatı ile tüketici mahkemesinde birleştirilmelidir. (EK-7 Bakırköy 6. Tüketici Mahkemesi'nin 2019/951 esas sayılı dosyası).

Nitekim, birleştirme kararı veren mahkemenin işten el çekmesi sonucunu doğuran usule ilişkin bir itiraz olup, hiçbir itiraz ve kanun yoluna tabi değil iken, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 337/2 maddesi ile adli yardım talebinin incelenmesi sonucunda, adli yardım talebinin reddine ilişkin karar işten el çektirmeyen ara karar mahiyeti olmakla birlikte kanun koyucu tarafından itiraz hakkı tanınmış iken, daha ağır sonuçlar doğuran ve kişiyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir mahkeme önüne çıkarma zorunluluğu intaç eden birleştirme kararının hiçbir itiraz ve kanun yoluna tabi olmaması mahkemelere keyfiyet bahsettiği gibi tarafların da hukuki güvenliğini tehlikeye soktuğu her türlü izahtan varestedir.

Hiçbir mahkeme görev ve yetkisi dahilindeki davaya bakmaktan kaçınamaz (AY m. 36). Hiç kimse kanunun tabi olduğu mahkemenin dışında başka bir mahkeme önüne çıkartılamaz (AY m. 37). Yine Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesi göz

önüne alındığında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 166. maddesindeki birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkeme ile verilir ve bu karar diğer mahkemeyi bağlar cümlesindeki “diğer mahkemeyi bağlar” ibaresi hiçbir itiraz ve kanun yoluna tabi olmadığından dolayı yukarıda bahsettiğimiz Anayasa'nın 2., 36 ve 37. maddelerine aykırı olduğu düşünöldüğünden iptali sureti ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurma zarureti hasıl olmuştur.

NETİCE-İ TALEP: Yukarıda arz ve izah edilen sebepler dairesince ve yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak amiller muvacehesinde, 12/11/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 166. maddesi 1. fıkrası son cümlesi “(1) Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir. Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkemece verilir ve bu karar, diğer mahkemeyi bağlar.” ibaresinin Anayasanın 2., 36. ve 37. maddelerine açıkça aykırılık oluşturduğundan, anılan maddenin iptaline karar verilmesini saygıyla talep ve dava ederiz.”